

Léčba psychofarmaky

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Hana Melicharová ¹ , Jiří Jarkovský ¹ , Petr Klika ¹ , Daniel Klimeš ¹ , Jan Mužík ¹ , Martin Komenda ¹ , Ladislav Dušek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Recenzenti:	
Datum vytvoření dokumentu:	11.02.2026
Datum poslední aktualizace:	11.02.2026
Datum schválení pověření pro ochranu osobních údajů UZIS:	14.02.2026
Datum schválení poradou vedení UZIS:	20.02.2026
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	OIS-04-16
Klíčová slova:	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, NISDZ, Národní informační systém péče o duševní zdraví, psychiatrie, duševní zdraví, ATC, veřejné zdravotní pojištění, vykázaná zdravotní péče
EuroVoc:	mentální choroba, léčivý přípravek
Citace:	Melicharová H., Jarkovský J., Klika P., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L. Léčba psychofarmaky. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2662-lecba-psychofarmaky-otevrena-data . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	http://www.nzip.cz/data/2662-lecba-psychofarmaky-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Primárním cílem datové sady o léčbě psychofarmaky je umožnit systematickou analýzu užívání psychofarmak v populaci s ohledem na demografické charakteristiky (věk, pohlaví) a regionální příslušnost (okres bydliště).

1.2 Základní informace

Obsah datové sady zahrnuje sumární údaje o léčbě psychofarmaky. V jednotlivých letech je uveden počet unikátních léčených pacientů. Veškeré informace jsou uvedeny ve stratifikaci dle roku, okresu bydliště pacienta, pohlaví, věkové kategorie pacienta a hlavních skupin psychofarmak.

Z technického hlediska jde o údaje z datové větvy AC01 (položky dokladu s léčivými přípravky HVLP) dle [Datového rozhraní NRHZS](#).

Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

1.3 Interpretace a informační hodnota

Datová sada je odvozena z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), který obsahuje data o vykázaných zdravotních službách hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

Základním cílem datové sady je poskytnout sumární charakteristiku léčby psychofarmaky dle dostupných kategorizací.

1.4 Informační limity

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně (např. lékový paušál při hospitalizaci) nejsou v souboru k dispozici. Data za poslední uvedený rok se při další aktualizaci pravděpodobně částečně změní vlivem dohlašování vykázané péče od zdravotních pojišťoven.

1.5 Příklady použití

Datová sada může být využita k analýze rozdílů v užívání psychofarmak mezi jednotlivými věkovými skupinami a pohlavími v různých okresech, včetně sledování časových výkyvů v jednotlivých letech, s cílem identifikovat regionální nerovnosti v dostupnosti nebo preskripci psychiatrické péče.

1.6 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Pro odstranění rizika identifikace fyzických nebo právnických osob jsou data kompletně anonymizována a neobsahují žádné identifikátory umožňující propojení řádků mezi sebou, jednotlivé řádky souboru jsou tak zcela nezávislé.

1.7 Klíčová slova

NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, NISDZ, Národní informační systém péče o duševní zdraví, psychiatrie, duševní zdraví, ATC, veřejné zdravotní pojištění, vykázaná zdravotní péče

1.8 Klasifikace dle EuroVoc

mentální choroba, léčivý přípravek

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 785 027
- Počet popisných atributů: 10
- Velikost: 31,8 MB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona § 74 a § 75 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách.

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregované počty pacientů užívající psychofarmaka.

5 Atributy datové sady

1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: rok vykázaní léku
- Možné hodnoty: od roku 2010 až po poslední uzavřený rok

2. Okres bydliště pacienta

- Název parametru: okres_pacient
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód okresu bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#); doplněna možnost CZ9999 = neuvedeno – případy s nevyplněným údajem o okresu bydliště pacienta

3. Pohlaví

- Název parametru: pohlaví
- Datový typ: string
- Popis parametru: pohlaví pacienta
- Možné hodnoty:
 - M – Muž
 - Z – Žena

4. Kód věkové skupiny

- Název parametru: vek_kod
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: kód věkové skupiny pacienta vycházející z [číselníku věkových skupin](#)
- Možné hodnoty: kódy věkových skupin vycházející z [číselníku věkových skupin](#); kódy odpovídají hodnotám pětiletých věkových skupin v rozsahu 0–89, 90+

5. Antidepresiva

- Název parametru: N06A
- Datový typ: boolean
- Popis parametru: pacienti s vykázanými antidepresivy (ATC skupina N06A)
- Možné hodnoty:
 - 1 (ano)
 - 0 (ne)

6. Antipsychotika, neuroleptika

- Název parametru: N05A
- Datový typ: boolean
- Popis parametru: pacienti s vykázanými antipsychotiky, neuroleptiky (ATC skupina N05A)
- Možné hodnoty:
 - 1 (ano)
 - 0 (ne)

7. Anxiolytika

- Název parametru: N05B
- Datový typ: boolean
- Popis parametru: pacienti s vykázanými anxiolytiky (ATC skupina N05B)
- Možné hodnoty:
 - 1 (ano)
 - 0 (ne)

8. Hypnotika, sedativa

- Název parametru: N05C
- Datový typ: boolean
- Popis parametru: pacienti s vykázanými hypnotiky, sedativy (ATC skupina N05C)
- Možné hodnoty:
 - 1 (ano)
 - 0 (ne)

9. Stabilizátory nálady

- Název parametru: stabilizatory_nalady
- Datový typ: boolean
- Popis parametru: pacienti s vykázanými stabilizátory nálady (ATC skupiny N02 Analgetika, N03AF Deriváty karboxamidu, N03AG Deriváty mastných kyselin, N03AX Jiná antiepileptika, N05AN Lithium)
- Možné hodnoty:
 - 1 (ano)
 - 0 (ne)

10. Počet pacientů

- Název parametru: pocet_pacientu

- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů
- Možné hodnoty: kladné reálné číslo